

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут людини

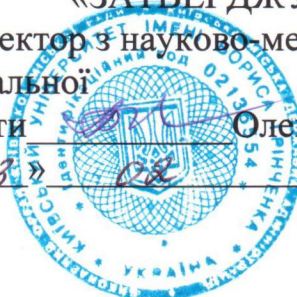
Кафедра практичної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

Олексій Жильцов

« 23 » _____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика соціально-психологічного тренінгу

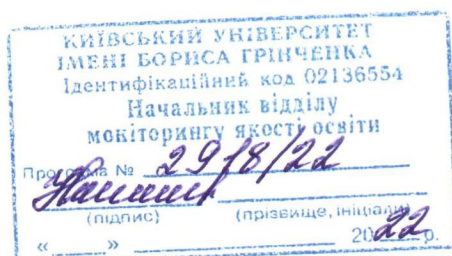
для студентів

спеціальності 053 Психологія

освітнього рівня другого (магістерського)

освітньої програми 053.00.02 Практична психологія

спеціалізації _____

Київ – 2022

Розробники: Миколенко Наталія Валеріївна, викладач кафедри практичної психології.

Викладачі: Миколенко Наталія Валеріївна, викладач кафедри практичної психології.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри практичної психології.

Протокол від від 30.08. 2021 р. №10

Завідувач кафедри _____ (Ольга Лозова)

(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми з психології магістерського рівня вищої освіти

___ . ___ . 20 ___ р.

Керівник освітньої програми _____ (Ольга Лозова)

(підпис)

Робочу програму перевірено

01.02.2022 р.

Заступник директора/декана _____ (Роман Павлюк)

(підпис)

Пролонговано:

на 20 ___ /20 ___ н.р. _____ (_____), « ___ » ___ 20 ___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20 ___ /20 ___ н.р. _____ (_____), « ___ » ___ 20 ___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20 ___ /20 ___ н.р. _____ (_____), « ___ » ___ 20 ___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20 ___ /20 ___ н.р. _____ (_____), « ___ » ___ 20 ___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	5	5
Семестр	10	10
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	-
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	32	16
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	80	104
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – підготовка студентів до самостійної організації і проведення групових тренінгових занять, застосовуючи сучасні психологічні технології стимулювання особистісного та професійного зростання.

Завдання курсу:

Відповідно до Освітньо-професійної програми 053.00.02 Практична психологія підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, дисципліна «Психокорекційна групова робота: Тренінг емоційного інтелекту» забезпечує **формування таких загальних та фахових компетентностей:**

ЗК 3. Комунікативна. Здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності. Здатність здійснювати ділову комунікацію з метою отримання інформації, необхідної для вирішення завдань діяльності Вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення, Володіння навичками комунікації іноземною мовою.

ЗК 4. Інформаційна. Здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань. Здатність до ефективного використання інформаційних технологій в професійній діяльності.

ЗК 6. Самоосвітня. Здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку. Уміння застосовувати сучасні психологічні методи і технології для особистісного та професійного зростання. Здатність навчатися, робити кар'єру. Спрямованість на розкриття особистісного потенціалу та самореалізацію.

ЗК 7. Креативна. Здатність продукувати нові ідеї. Уміння застосовувати знання та розуміння для розв'язання змодельованих психологічних проблем, побудови психологічних гіпотез.

ФК 10. Психопрактична. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну) з використанням науково верифікованих методів та технік.

ФК 13. Когнітивна гнучкість. Здатність до аналітико-синтетичної діяльності та гнучкості у прийнятті адекватних дійсності рішень.

2. Результати навчання за дисципліною

Відповідно до Освітньо-професійної програми 053.00.02 Практична психологія підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, дисципліна «Психокорекційна групова робота: Тренінг емоційного інтелекту» забезпечує оволодіння такими **програмовими результатами навчання:**

ПРН 3-з. Здатність до організації та проведення соціально-психологічного тренінгу.

ПРН 2-у. Уміння доречно застосовувати тренінгові методи та розробляти тренінгові програми.

ПРН 3-у. Навички проведення психокорекційної групової роботи з дітьми та дорослими.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I «СПТ як метод практичної психології»							
Тема 1. Загальне уявлення про СПТ.	12	2	-	-	-	-	10
Тема 2. Загальні методи СПТ.	14	2	2	2	-	-	10
Модульний контроль	2						
Разом	30	4	2	2	-	-	20
Змістовий модуль II «Характеристики групи СПТ»							
Тема 3. Психологічні особливості тренінгової групи.	12	2	-	-	-	-	10
Тема 4. Психологічний зміст взаємодії у тренінговій групі.	14	2	2	2	-	-	10

Модульний контроль	2							
Разом	30	4	2	2	-	-	20	
Змістовий модуль III «Планування та організація СПТ»								
Тема 5. Планування та дизайн тренінгу.	12	2	-	-	-	-	10	
Тема 6. Технологія проведення тренінгу.	14	2	2	2	-	-	10	
Модульний контроль	2							
Разом	30	4	2	2	-	-	20	
Змістовий модуль IV «Особливості різних напрямків СПТ»								
Тема 7. Тренінг особистісного зростання.	7	-	-	2	-	-	5	
Тема 8. Тренування навичок і вмінь.	7	-	-	2	-	-	5	
Тема 9. Особливості тренінгів різних типів.	7	-	2	-	-	-	5	
Тема 10. Формування команди.	7	-	-	2	-	-	5	
Модульний контроль	2							
Разом	30	-	2	6	-	-	20	
Разом за семестр	120	12	8	12	-	-	80	

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I «СПТ як метод практичної психології»							
Тема 1. Загальне уявлення про СПТ.	17	2	-	-	-	-	15
Тема 2. Загальні методи СПТ.	19	-	2	2	-	-	15
Разом	36	2	2	2	-	-	30
Змістовий модуль II «Характеристики групи СПТ»							
Тема 3. Психологічний зміст взаємодії у тренінговій групі.	24	2	-	2	-	-	20
Разом	24	2	-	2	-	-	20
Змістовий модуль III «Планування та організація СПТ»							

Тема 4. Технологія проведення тренінгу.	24	2	-	2	-	-	20
Разом	24	2	-	2	-	-	20
Змістовий модуль IV «Особливості різних напрямків СПТ»							
Тема 5 Особливості тренінгів різних типів.	36	-	2	-	-	-	34
Разом	36	-	2	-	-	-	34
Разом за семестр	120	6	4	6	-	-	104

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I «СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТРЕНІНГ ЯК МЕТОД ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ»

Лекція 1. Загальне уявлення про соціально-психологічний тренінг (2 год.).
Історія групових методів. Переваги групової форми психологічної роботи. Поняття соціально-психологічного тренінгу. Співвідношення понять «групова психотерапія», «групова психокорекція» і «груповий тренінг». Цілі групової роботи. Специфічні риси та основні парадигми тренінгу. Типи тренінгів.

Лекція 2. Загальні методи соціально-психологічного тренінгу (2 год.).
Класифікація тренінгових методів. Групові дискусії. Тренінгові вправи. Ігрові методи. Методи, спрямовані на розвиток соціальної перцепції. Методи тілесної терапії. Медитативні та релаксаційні техніки. Міні-лекції. Демонстрації. Малювання. Тестування. Захист проєктів.

Семінар 1. Загальні методи соціально-психологічного тренінгу (2 год.).

Практичне заняття 1. Загальні методи соціально-психологічного тренінгу (2 год.).

Змістовий модуль II «ХАРАКТЕРИСТИКИ ГРУПИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ТРЕНІНГУ»

Лекція 3. Психологічні особливості тренінгової групи. (2 год.).
Якісний та кількісний склад групи. Групові норми. Взаємодія тренера та групи. Моделі інформаційного потоку. Особистісна динаміка учасників тренінгу. Терапевтичні фактори та ефекти групової взаємодії. Зона найближчого розвитку особистості у соціально-психологічному тренінгу.

Лекція 4. Психологічний зміст взаємодії у тренінговій групі. (2 год.).

Групові ефекти, що виникають у тренінгу. Стадії розвитку групи. Поняття про групову згуртованість. Проблема психологічного опору. Механізми психологічного захисту. Типи лідерства та групові ролі.

Семінар 2. Психологічний зміст взаємодії у тренінговій групі (2 год.).

Практичне заняття 2. Психологічний зміст взаємодії у тренінговій групі (2 год.).

Змістовий модуль III «ПЛАНУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО- ПСИХОЛОГІЧНОГО ТРЕНІНГУ»

Лекція 5. Планування та дизайн тренінгу (2 год.).

Замовлення на тренінг. Цілі, завдання та план тренінгу. Презентація тренінгу. Структура тренінгу. Початок тренінгу. Знайомство. Музика в тренінгу. Ритуали завершення тренінгу. Розклад тренінгу. Обладнання тренінгу. Посібники та друковані матеріали.

Лекція 6. Технологія проведення тренінгу (2 год.).

Підготовка до тренінгу. Тренерська компетентність. Котренерство. Етичні аспекти тренінгу. Важкі та проблемні моменти тренінгу. Оцінка ефективності тренінгу. Опитування учасників. Спостереження. Тестові завдання. Експертна оцінка замовника.

Семінар 3. Організація соціально-психологічного тренінгу. (2 год.).

Практичне заняття 3. Організація соціально-психологічного тренінгу. (2 год.).

Змістовий модуль IV «ОСОБЛИВОСТІ РІЗНИХ НАПРЯМКІВ СОЦІАЛЬНО- ПСИХОЛОГІЧНОГО ТРЕНІНГУ».

Практичне заняття 4. Тренінг особистісного зростання (2 год.).

Практичне заняття 5. Тренування навичок і вмінь (2 год.).

Семінар 4. Особливості тренінгів різних типів (2 год.).

Практичне заняття 6. Формування команди (2 год.).

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів денної форми навчання.

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2	-	-
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10	1	10	1	10
Відвідування практичних занять	1	1	1	1	1	1	1	3	3
Робота на практичному занятті	10	1	10	1	10	1	10	3	30
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом		-	59	-	59	-	59		79
Максимальна кількість балів: 256									
Розрахунок коефіцієнта: $256:100 = 2,56$ Коефіцієнт = 2,56									

Система оцінювання навчальних досягнень студентів заочної форми навчання

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1	-	-
Відвідування семінарських занять	1	1	1	-	-	-	-	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10	-	-	-	-	1	10
Відвідування практичних занять	1	1	1	1	1	1	1	-	-
Робота на практичному занятті	10	1	10	1	10	1	10	-	-
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	-	-	-	-	-	-	-	-

Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом		-	33	-	22	-	22		21
Максимальна кількість балів: 98									
Розрахунок коефіцієнта: $98:100 = 0,98$ Коефіцієнт = 0,98									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

Самостійна робота студентів.

Тема 1. Загальне уявлення про СПТ.

Самостійна робота 1. Проведіть порівняльний аналіз ефективності тренінгів та індивідуального консультування, використовуючи метод самоспостереження та інтерв'ювання.

Тема 2. Загальні методи СПТ.

Самостійна робота 2. Ви проводите тренінг із вихователями дошкільних закладів. Наведіть варіанти мозкового штурму.

Тема 3. Психологічні особливості тренінгової групи.

Самостійна робота 3. Під час тренінгу учасники не бажають виконувати вправу. Наведіть варіанти дій тренера.

Тема 4. Психологічний зміст взаємодії у тренінговій групі.

Самостійна робота 4 . Під час тренінгу виник конфлікт між учасниками. Наведіть варіанти дій тренера.

Тема5. Планування та дизайн тренінгу.

Самостійна робота 5. Створіть письмову презентацію власного тренінгу.

Тема 6. Технологія проведення тренінгу.

Самостійна робота 6. Під час тренінгу залишилося півтори години, а шестеро учасників скаржаться на психологічні проблеми. Наведіть варіанти дій тренера.

Тема 9. Особливості тренінгів різних типів.

Самостійна робота 7. Створіть щонайменше 3 варіанти відомої вам вправи в залежності від різних цілей та типу тренінгу.

Тема 10. Формування команди.

Самостійна робота 8. Розробіть варіанти командування для однієї з груп учасників на ваш вибір: психологів консультативного центру (12 осіб); регіональних менеджерів продажів (50 осіб); працівників банку (27 осіб різного віку та статусу).

Критерії оцінювання:

1. Подана студентом робота повністю відповідає поставленому завданню – 2 б.
2. Всі завдання самостійної роботи виконані повністю – 1 б.
3. В роботі виконано глибокий аналіз інформації – 1 б.
4. Робота подана на перевірку вчасно – 1 б.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Формою модульного контролю є тестові завдання. За кожну правильну відповідь на завдання студент отримує один бал. Максимальний бал за модульну контрольну роботу – 25 балів

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Формою проведення семестрового контролю є залік.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни «Методика соціально-психологічного тренінгу» для денної форми навчання.

Разом: 120 год.: з них лекції 12 год., семінарські 8 год., практичні 12 год., поточний модульний контроль – 8 год., самостійна робота - 80 год.

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II		Змістовий модуль III		Змістовий модуль IV			
Кількість балів за модуль	59 балів		59 балів		59 балів		79 балів			
Тема	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Теми лекцій	Загальне уявлення про СПТ.	Загальні методи СПТ.	Психологічні особливості тренінгової групи.	Психологічний зміст взаємодії у тренінговій групі.	Планування та дизайн тренінгу.	Технологія проведення тренінгу.	Тренінг особистісного зростання.	Тренування навичок і вмінь.	Особливості тренінгів різних типів.	Формування команди.
Кількість балів за відвідування лекції	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	-	-	-	-
Семінарські, заняття	Загальне уявлення про СПТ.	Загальні методи СПТ.	Психологічні особливості тренінгової групи.	Психологічний зміст взаємодії у тренінговій групі.	Планування та дизайн тренінгу.	Технологія проведення тренінгу.	Тренінг особистісного зростання.	Тренування навичок і вмінь.	Особливості тренінгів різних типів.	Формування команди.
Кількість балів за відвідування семінарів	-	1 бал	-	1 бал	-	1 бал	-	-	1 бал	-
Кількість балів за роботу на семінарі	-	10 балів	-	10 балів	-	10 балів	-	-	10 балів	-
Кількість балів за відвідування практичних	-	1 бал	-	1 бал	-	1 бал	1 бал	1 бал	-	1 бал
Кількість балів за роботу на практичному	-	10 балів	-	10 балів	-	10 балів	10 балів	10 балів	-	10 балів
Самостійна робота	10 балів		10 балів		10 балів		10 балів			
Види поточного контролю	МКР (25 балів)		МКР (25 балів)		МКР (25 балів)		МКР (25 балів)			
Підсумковий контроль	Загальна сума балів за семестр – 100 балів (256 балів із застосуванням коефіцієнта 2,56).									

Навчально-методична карта дисципліни «Методика соціально-психологічного тренінгу» для заочної форми навчання.

Разом: 120 год.: з них лекції 6 год., семінарські 4 год., практичні 6 год., самостійна робота - 104 год.

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	Змістовий модуль III	Змістовий модуль IV
Кількість балів за модуль	59 балів		59 балів	59 балів	79 балів
Тема	1	2	3	4	5
Теми лекцій	Загальне уявлення про СПТ.	Загальні методи СПТ.	Психологічний зміст взаємодії у тренінговій групі.	Технологія проведення тренінгу.	Особливості тренінгів різних типів.
Кількість балів за відвідування лекції	1 бал	-	1 бал	1 бал	-
Семінарські, заняття	Загальне уявлення про СПТ.	Загальні методи СПТ.	Психологічний зміст взаємодії у тренінговій групі.	Технологія проведення тренінгу.	Особливості тренінгів різних типів.
Кількість балів за відвідування семінарів	-	1 бал	-	-	1 бал
Кількість балів за роботу на семінарі	-	10 балів	-	-	10 балів
Кількість балів за відвідування практичних	-	1 бал	1 бал	1 бал	-
Кількість балів за роботу на практичному	-	10 балів	10 балів	10 балів	-
Самостійна робота	10 балів		10 балів	10 балів	10 балів
Види поточного контролю	-		-	-	-
Підсумковий контроль	Загальна сума балів за семестр – 100 балів (98 балів із застосуванням коефіцієнта 0,98).				

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Динамічні процеси в малій групі: соціально-психологічний вимір освітнього середовища/ за ред. П.П.Горностая. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. – 190с.
2. Перепелюк Т.Д., Ільченко І.С. Організація і методика соціально-психологічних тренінгів: навчальний підручник. – Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2014–255 с.
3. Свідоме і несвідоме у груповій взаємодії: монографія / [П.П.Горностай, О.Л.Коробанова, О.Т.Плетка, Г.В.Циганенко, Л.Г.Чорна]; за наук. ред. П.П.Горностая.— Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2018.— 244с.
4. Перепелюк Т.Д., Ільченко І.С. Організація і методика соціально-психологічних тренінгів: навчальний підручник. – Умань: видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2014. – 255 с.
5. Івашнюва С.В. Як підготувати та провести ефективний тренінг : практичний poradник. — Харків : Вид-во «Ранок», 2010. – 80 с.

Додаткова

1. Вілкінсон М. Секрети фасилітації: SMART-посібник із результативної роботи в групі. — Харків : Вид-во «Фабула», 2021. – 512 с.
2. І. М. Матійків. Тренінг емоційної компетентності: навч.-метод. посібник. – К.: Педагогічна думка, 2012. – 112 с.
3. Слюсаревський М. М., Хазратова Н. В. Соціальна психологія. Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. – 352 с.
4. Темрук, О. В. Соціальна психологія. Практикум : навч. посібник / О. В. Темрук ; Нац. педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова. — Київ : Каравела, 2018. – 280 с.
5. Психокорекція : навч.-метод. Посібник. Я. С. Андрушко. Львів: ЛьвДУВС. 2017. 212 с.